

Goldziher Ignác A buddhizmus hatása az iszlámra

ELŐSZÓ

Kőrösi Csoma Sándorra emlékezünk most, aki "nem élni akart, hanem tudni", akinek egész élete a lelki tisztaságnak, a tudomány erkölcsi valóságának példája.

Ő volt az, akinek elsőként sikerült Tibet nyelvébe és rejtélyes irodalmába behatolnia, Yangla, Sabathu, valamint Kanum kolostoraiban a buddhista világnézetet tanulmányoznia.

A buddhizmus történelmi és irodalmi hatásainak egy avatott kutatója e vallásrendszert "Nagy Sándor után a legnagyobb világhódítónak" nevezte. Ezzel nem a buddhista hívők nagy számára, nem is a buddhizmus elterjedési területére utalt, hanem a buddhizmus szellemi hatásának kiterjedtségére.

Mert a Nyugat lelki életét titkon a Kelet táplálja. Észrevétlenül szívárogtak be mesevilágunkba a keleti mesék elemei. A Buddha-legendának az egyházi apokrif irodalomban és a nyugati hagiográfiában is rendkívül fontos szerepe van. E téren még folynak a vizsgálatok, de már most bizonyos, hogy például a Barlaam és Josaphat legendában Buddha életrajza tükröződik, ahogy azok az idegen vonások, melyekkel a legenda Szent Tamás életrajzát felruházta, a buddhizmusból érthetők meg.

Kézenfekvő tehát a kérdés: milyen befolyást gyakorolhatott a buddhizmus a vele földrajzilag szomszédos iszlámra? Vajon rá is hatott a buddhista gondolat fent említett világhódító ereje?

Nem én vagyok az első, aki fölteszi ezt a kérdést. Mióta az iszlám történelmi szerepe a tudomány tárgya, több tanulmány is foglalkozott ezzel a kérdéssel. Úgy gondolom, ez a Kőrösi Csomának szentelt óra méltó alkalom arra, hogy ezt a kérdést teljes terjedelmében kibontsuk.

<http://mek.oszk.hu/00100/00163/#>